

Motion till riksdagen 2012/13:Ub513

av **Ulrika Karlsson i Uppsala (M)**

Anslag till högre utbildning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om att överväga att se över de kriterier som ligger till grund för anslag till högre utbildning.

Motivering

Enligt OECD ligger snittåldern för en akademisk examen i Sverige på 29 år, medan OECD-snittet ligger vid 26 år. Det betyder att svenska studenter träder in på arbetsmarknaden tre år efter resten av den industrialiserade världen.

Studier är oerhört viktigt, såväl för den egna karriären, för den personliga utvecklingen, som för samhället. Dock så kan det leda fel när jobb ratas till förmån för studier som konkret inte leder till en anställning, utan istället leder till hög skuldsättning och kortare arbetsliv.

Problem uppstår när allt för många studerar kurser som inte direkt leder till ett arbete, utan det snarare är så att man fördriver tiden med studier medan man väntar på att komma in på den utbildning som man egentligen vill gå. Alternativt varvar man "ströstudier" med "ströjobb" för att man ännu inte bestämt sig för en karriär och därmed väljer att skjuta på besluten.

Enligt SCB:s och Sweco Eurofutures beräkningar innebär denna fördröjning genom utbildningssystemet motsvarande nästan 70 000 helårssysselsatta i minskat arbetskraftsutbud.

För statskassan innebär dessa 70 000 förlorade årsanställningar en förlust med cirka sju miljarder kronor per år (då är inte utebliven konsumtion och kostnad för Arbetsförmedlingen inräknade).

Samtidigt finns det privatekonomiska konsekvenser av att skjuta upp inträdet på arbetsmarknaden genom att ta s.k. onödiga kurser. Svenskt Näringsliv har beräknat att en civilingenjör som dröjer fyra år med att börja arbeta, för att istället studera, förlorar långt över miljonen kronor. En student som gått en

Fel! Okänt namn på

rakare väg genom studieåren kan däremot ha sparat ihop till handpenningen till en lägenhet eller villa. Han eller hon har förmodligen hunnit etablera sig på arbetsmarknaden, vilket med all trovärdighet innebär fast anställning och slutligen att han eller hon har ett enklare livspussel.

En del utbildningar ger jobb och hög lön medan andra tyvärr inte gör det. Under 2000-talet har förstahandssökningarna till utbildningar i humaniora och konst ökat med nästan 50 procent, medan ökningen för teknik och tillverkning stannat på 8 procent, trots att hela 28 procent, enligt SCB, av dem som studerade konst och humaniora vid högskola eller universitet ännu efter fem år inte etablerat sig på en relevant arbetsmarknad. För tekniska utbildningar var det däremot bara 8 procent som inte etablerat sig inom fem år efter examen.

I en globaliserad värld bör vi alla fråga oss hur Sverige i framtiden ska vara konkurrenskraftigt. Med en för Europa hög andel arbetslösa ungdomar står Sverige inför stora utmaningar framöver om vi inte betydligt bättre matchar utbildning och arbetsmarknad.

För att uppmuntra till studier som konkret leder till egen försörjning – genom anställning eller eget företagande – bör anslagssystemen till högskolor och universitet vara så utformade att de väger in hur många studenter som faktiskt går till ett kvalificerat jobb eller företagande efter examen, istället för att basera anslagen på hur många studenter som är registrerade vid lärosätets utbildningar.

Stockholm den 25 september 2012

Ulrika Karlsson i Uppsala (M)